

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 V. in morte Christi fuerit separata diuinitas à carne.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

ratio. Videri etiam possunt hae rationes, & aliae apud Euseb. lib. 4. de Demonstr. c. 12. & Athanas. serm. de Passione, & cruce Domini. in solutionibus item argumentorum nulla est difficultas. Circa solutionem vero ad 2. cur Christus non assumpserit corporis ægritudines, & an naturaliter moreretur, si non esset violenter occisus, videantur quæ diximus superiori tom. disput. 3. sect. 2.

ARTICVLVS II.

Virum in morte Christi fuerit separata diuinitas à carne.

277. **A**d secundum sic proceditur. Videtur, quod in morte Christi fuerit separata diuinitas à carne. Ut enim dicitur Matth. 27. Dominus in cruce pendens clamabat, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me. Quod exponens Ambrosius, 4. a. 6. cor. 2. dicit. Clamabat homo, separatione diuinitatis moriturus: nam cum diuinitas à morte libera sit, utique mors ibi esse non poterat nisi vita discederet: quia vita diuinitas est. Et sic videtur, quod in morte Christi sit diuinitas separata à carne.

2. Præterea Remoto remedio separantur extrema. Sed diuinitas Iesu in unitas vnita est carni mediante anima: ut supra habitum est. Ergo videtur, quod cum in morte Christi anima sit separata à carne, quod per consequens diuinitas sit à carne separata.

3. Præterea Maior est virtus viuificationis Dei, quam animæ. Sed corpus mori non poterat nisi anima separata: ergo multo minus mori poterat nisi separata diuinitate.

Sed contra est, quod ea quæ sunt humane naturæ, non dicuntur de filio Dei, nisi ratione vnionis, ut supra habitum est. Sed de filio Dei dicitur id quod conuenit corpori Christi post mortem, scilicet esse sepultum: ut patet in Symbolo fidei, ubi dicitur quod filius Dei conceptus est, & natus ex Virgine, passus mortuus, & sepultus. Ergo corpus Christi non fuit in morte à diuinitate separatum.

Respondendo dicendum, quod illud, quod per gratiam Dei conceditur, nunquam absque culpa reuocatur, unde dicitur Rom. 11. quod sine penitentia sunt dona Dei, & vocatio. Multo autem maior est gratia vnionis, per quam diuinitas vnita est carni Christi in persona quam gratia adoptionis, per quam alij sanctificantur, & etiam magis permanens ex sui ratione: quia hæc gratia ordinatur ad vnionem personalem, gratia autem adoptionis ad quandam vnionem affectualem, & tamen videmus, quod gratia adoptionis nunquam perditur sine culpa: Cum igitur in Christo nullum fuerit peccatum, impossibile fuit: quod solueretur vnio diuinitatis à carne ipsius. Et ideo sicut ante mortem caro Christi vnita fuit secundum personam, & hypostasim Verbo Dei, ita & remansit vnita post mortem, ut scilicet non esset alia hypostasis Verbi Dei, & carnis Christi post mortem, ut Damas. dicit in 3. lib.

Ad primum ergo dicendum, quod derelictio non est referenda ad solutionem vnionis personalis: sed ad hoc quod Deus pater eum exposuit passioni. Unde relinquere ibi, non est aliud, quam non protegere à persequentibus. Vel dicit se derelictum in epist. 110. ex quantum ad illam orationem, qua dixerat. Pater si fieri potest, & 10. 4. cess. transcat à me calix iste: ut Augustinus exponit in libro de Gratia noui Testamenti.

Ad secundum dicendum, quod Verbum Dei dicitur vniti carni, mediante anima, in quantum caro per animam pertinet ad humanam naturam, quam filius Dei assumere intendebat: non autem ita quod anima sit quasi medium ligans vn. ra. Habet autem caro ut anima quod pertineat ad humanam naturam, etiam postquam anima separatur ab ea: in quantum sc. in carne mortua remanet ex diuina ordinatione.

Fr. Suarez. tom. 2.

COMMENTARIVS.

Egregia est ratio, qua D. Thom. probat corpus Christi in morte non fuisse à diuinitate separatum. Quia Deus neminem priuat gratia illi concessa.

Ba absque eius culpa: gratia autem vnionis facta est corpori Christi. Quam rationem sumpsit ex Grego. Nyss. orat. i. de resurrectione, cuius verba in disput. referam. Eamque confirmat D. Thom. comparatione facta inter gratiam vnionis, & adoptionis. Nam gratia adoptionis nunquam amittitur sine culpa, ergo neque gratia vnionis, quæ maior est, & ex suo genere permanentior, cum sit substantialis vnio ipsius diuinitatis. Vnde recte notat Caietan. primam propositionem assumptam intelligendam esse de gratiis suo genere permanentibus, ac de se incorruptibilibus. Nam gratiæ, quæ consistunt in actu secundo, & de se sunt veluti transeuntes, haberi possunt, & amitti sine culpa.

Sed dicere aliquis posset, quamuis gratia Dei de se permanens non auferatur sine culpa, manente subiecto, tamen destructo subiecto posse id accidere. Sicut, si verum est, per gratiam adoptionis aliquas virtutes, vel qualitates permanentes infundi corpori hominis, quamuis illæ non amittantur sine culpa manente homine: tamen illo mortuo destruentur, etiam si nulla culpa intercedat, ergo eodem modo, cum gratia vnionis facta sit humanitati, destructa per mortem humanitate, tolletur illa gratia. Respondetur vnionem illam ita esse factam cum humanitate, ut per se, & immediate facta etiam fuerit cum anima, & corpore (ut supra quaest. 6. late dictum est) & ideo quamuis per mortem destructa fuerit humanitas: non tamen destructum omnino fuit subiectum, in quo vnio illa facta est, ac proinde non fuit priuatum gratia vnionis sibi concessa. Dices. Obiectum.

Ergo nulla pars corporis, seu materiæ, in qua facta est hæc vnio, separata est amplius à Verbo, propter eandem rationem: consequens autem est plane falsum. Quia partes materiæ, quæ per continuam actionem resoluebantur, vnitæ erant Verbo, & tamen sine dubitatione vlla, dimittebantur. Respondetur negando sequelam, quia in huiusmodi partibus, cum resoluuntur, & separantur, potest dici destrui subiectum, in quo facta est vnio. Quia licet maneat eadē materia prima: non tamen manet in ratione corporis humani, seu partis humani corporis, cui facta est hæc gratia. Nam propterea dicitur corpus hoc assumptum mediante anima, ut hic explicat D. Thom. ad 2. & latius diximus priori tomo disput. 17. sect. 4. Denique in illis partibus, cum non essent iterum viuendæ animæ, non fuit ratio, ob quam diuinitati vnitæ manerent.

In sol. ad 1. obseruandum est in argumento D. Thom. proposuisse sententiam Ambrosii exponētis verba illa, Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? de derelictione per separationem diuinitatis à carne, cui potuisset etiam adiungere Hilarium cant. 33. in Matth. dicentem, clamor vero ad Deum corporis vox est recedentis à se Verbi contestata dissidium. In solutione vero respondet D. Thom. aliter exponendo verba Christi, de derelictione per permissionem passionis & mortis. Ad auctoritatem autem Ambrosij nihil dicit, modeste illum reprehendens, & eius sententiam.

Ad primum ergo dicendum, quod derelictio non est referenda ad solutionem vnionis personalis: sed ad hoc quod Deus pater eum exposuit passioni. Unde relinquere ibi, non est aliud, quam non protegere à persequentibus. Vel dicit se derelictum in epist. 110. ex quantum ad illam orationem, qua dixerat. Pater si fieri potest, & 10. 4. cess. transcat à me calix iste: ut Augustinus exponit in libro de Gratia noui Testamenti.

Ad secundum dicendum, quod Verbum Dei dicitur vniti carni, mediante anima, in quantum caro per animam pertinet ad humanam naturam, quam filius Dei assumere intendebat: non autem ita quod anima sit quasi medium ligans vn. ra. Habet autem caro ut anima quod pertineat ad humanam naturam, etiam postquam anima separatur ab ea: in quantum sc. in carne mortua remanet ex diuina ordinatione.

Fr. Suarez. tom. 2.

Greg. Nyss.

Corpus Christi in morte non fuit à diuinitate separatum.

Obiectum.

Responsio.

Obiectum.

Responsio.

D. Thom.

Ambrosius. Mat. 27. Hilarius.

Kk 2

tentia

tentiam relinquens, indicans nullam pati expositionem. & idem iudicium est de verbis Hilarij, sunt enim simillima. Possemus quidem eos exponere de recessu, vel separatione diuinitatis non substantiali sed quoad protectionem & defensionem: tamen vix patiuntur verba hunc sensum: sed de hoc plura in Disputatione.

ARTICVLVS III.

Vtrum in morte Christi fuerit facta separatio diuinitatis ab animo.

278.
3 d. 11. q. 1 a.
1 q. 2. & quo.
2. ar. 1. col. 6.
op. 3. c. 1. 6.
op. 60. c. 9. fi.
& Ps. 21. col.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod in morte Christi fuerit facta separatio diuinitatis ab anima. Dicit enim Dominus Ioan. 10. Nemo tollit animam meam à me, sed ego pono eam à me ipso. & potestatem habeo iterum sumendi eam. Non autem videtur, quod corpus animam ponere possit, eam à se separando: quia anima non subijcitur potestati corporis sed potius e conuerso. Et sic videtur, quod Christo secundum quod est Verbum Dei, conueniat animam suam ponere. Hoc autem est eam à se separare. Ergo per mortem anima eius fuit à diuinitate separata.

Refertur. 3. sentent. d. 2. paragraph. 6.

2. Præterea. Atha. dicit male dictum, qui totum hominem quem assumpsit Dei filius, denuo assumptum, vel liberatum, tria die à mortuis resurrexisset non confiteretur. Sed non potuit totus homo denuo assumi, nisi aliquando fuerit totus homo à Verbo Dei separatus. Totus autem homo componitur ex anima & corpore. Ergo aliquando fuit facta separatio diuinitatis & à corpore & ab anima.

3. Præterea. Propter vnionem ad totum hominem: filius Dei vere dicitur homo. Si ergo soluta vnione anime & corporis per mortem, Verbum Dei remansit vnitum anime, sequeretur quod vere dici potuisset, filium Dei esse animam. Hoc autem est falsum: quia cum anima sit forma corporis, sequeretur quod Verbum Dei fuerit corporis forma, quod est impossibile, ergo in morte Christi anima fuit à Verbo Dei separata.

4. Præterea. Anima & corpus ab invicem separata, non sunt vna hypostasis, sed due. Si igitur Verbum Dei remansit vnitum tam corpori, quam anime Christi, separatis eis ab invicem per mortem Christi, videtur sequi, quod Verbum Dei durante morte Christi, fuerit dua hypostases, quod est inconueniens. Non ergo post mortem Christi remansit anima verbo vnita.

lib. 3. orb. fi.
c. 27. in med.

Sed contra est quod dicit Damasc. 3. in lib. Et si Christus mortuus est, ut homo & sancta eius anima ab incontinentia diuisa est corpore: diuinitas tamen inseparabilis ab vtriusque permansit, ab anima dico & corpore.

lib. 3. orb. fi.
c. 27. in med.

Respondeo dicendum, quod anima vnita est Verbo Dei immediatus, & proprius, quam corpus, cum corpus vnitum sit Verbo mediante anima, ut supra dictum est. cum ergo Verbum Dei non sit separatum in morte, à corpore, multo minus separatum est ab anima. Vnde sicut de filio Dei predicatur id quod conuenit corpori ab anima separato, scilicet esse sepultum, ita de eo in Symbolo dicitur, quod descendit ad inferos, quia anima eius à corpore separata, descendit ad inferos.

lib. 3. orb. fi.
c. 27. in med.

Ad primum ergo dicendum quod August. exponens illud Verbum Ioan. inquit, cum Christus sit Verbum, anima, & caro, vtrum ex eo quod est Verbum, ponat animam, an ex eo quod est anima, an iterum ex eo quod est caro. & dicit, quod si dixerimus, quod Verbum Dei animam posuit, sequitur quod aliquando anima illa separata est à Verbo, quod est falsum: mortem enim corpus ab anima separauit, à Verbo autem animam separatam esse non dico. Si vero dixerimus, quod ipsa se anima ponat, sequitur, quod anima ipsa à se separata sit: quod est absurdum. Relinquitur ergo, quod ipsa caro animam suam ponit & iterum eam sumit non potestate sua, sed potestate Verbi inhabitantis carnem: quia sicut supra dictum est, per mortem non est separata diuinitas Verbi à carne.

lib. 3. orb. fi.
c. 27. in med.

In cor. artic. 1. d. 1. q. 1. a. 1. q. 2. & quo. 2. ar. 1. col. 6. op. 3. c. 1. 6. op. 60. c. 9. fi. & Ps. 21. col.

Ad secundum dicendum, quod in Verbis illis Athanasius non intellexit, quod totus homo denuo sit assumptus, id est omnes partes eius, quasi Verbum Dei partes humane nature deposuerit per mortem: sed quod iterato totalitas nature assumpta, sit in resurrectione redintegrata per iteratam vnionem anime & corporis.

Ad tertium dicendum, quod Verbum Dei propter vnionem humane nature, non dicitur humana natura: sed dicitur homo, quod est habens humanam naturam. Anima autem & corpus sunt partes essentielles humane nature. Vnde propter vnionem verbi ad vtrumque eorum, non sequitur, quod Verbum Dei sit anima vel corpus, sed quod sit habens animam vel corpus.

Ad quartum dicendum, quod sicut Damasc. dicit in 3. lib. quod in morte Christi est separata anima à carne, non est vna hypostasis diuisa, nam & corpus & anima Christi secundum idem ex principio in Verbi hypostasi habuerunt existentiam, & in morte inuicem diuisa singulum eorum mansit, vnam hypostasin Verbi habens. Quare vna Verbi & anime & corporis existit hypostasis: nunquam enim neque anima neque corpus propriam habuerunt hypostasin præter Verbi hypostasin. Vna enim semper Verbi hypostasis, & nunquam due.

COMMENTARIVS.

Hic articulus ex dictis in superiori explicatus est. In solutione tamen primi argumenti tractat D.

Th. illa Ioan. 10. verba. Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam, nam potestatem habeo ponendi animam meam & iterum sumendi eam. Quibus videtur significare, Verbum diuinum animam à se separasse, & iterum assumpsisse, quia illud pronomen ego pro persona verbi supponit. Et respondet ex August. tract. 47. in Ioan. illa verba dicta esse à Verbo non secundum te, sed ratione carnis, ita ut Verbum per carnem animam posuerit, id est, ab eadem carne animam separauerit, & iterum assumpsit. Sed (quidquid fit de re ipsa) non existimo tamen propter hæc verba esse necessarium dicere, carnem ipsam specialiter concurrisse ad deponendam, & resumendam animam. Alijs enim duobus modis potest sufficienter explicari ille locus. Primo ut, anima, nihil aliud significet, quam vitam corporalem sicut est frequens in Scriptura, & ibidem paulo antea: Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis, id est vitam suam: Et ita sensus est facilis, vitam meam corporalem pono, id est volūtate amitto, ut iterum sumam, id est, ut iterum illam mihi restituam, & ita exponunt Chrys. Theoph. & Euthym. Vel secundo, si per animam intelligamus essentialem partem. Verbum ponere animam non est separare illam à se, sed separatam à corpore ponere. Prior tamen expositio videtur propria: & literalis.

In solutione ad secundum attingitur questio: an tota humanitas habeat aliam vnionem ad Verbum distinctam à partialibus vnionibus corporis, & anime: quæ in morte fuerit amissa, & in resurrectione restituta. Nam Athanas. sibi citatus affirmantem partem indicat D. Thom. vero nihil de hoc affirmauit: sed solum dixit totalitatem nature redintegratam fuisse in resurrectione per iteratam vnionem anime, & corporis. Sed hanc rem satis discussimus priori tomo, disput. 17. sect. 5. ubi sentent. quam hic indicat Athanas. probabiliorē duximus.

Circa solutionem ad tertium tractat D. Thom. an ex vnione verbi cum anima, vel corpore, sequatur communicatio idiomatum, quod anima sit Deus, &c. videantur dicta de hac re supra disput. 14. sectione. 3. & 4. disput. 15. sect. 6. in fine.

)] (

ARTI.